

Sygn. akt I ACa 125/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Danuta Jezierska (spr.)
Sędziowie:	SSA Marta Sawicka SSA Edyta Buczkowska – Żuk
Protokolant:	sekretarz sądowy Piotr Tarnowski

po rozpoznaniu w dniu 7 maja 2014 r. na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa W. G.

przeciwko (...) Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 17 grudnia 2013 r., sygn. akt I C 832/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;

III. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Szczecinie na rzecz pełnomocnika z urzędu adwokata K. G. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych wraz z należnym podatkiem VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSA E. Buczkowska – Żuk SSA D. Jezierska SSA M. Sawicka

Sygn. akt I ACa 125/14

UZASADNIENIE

W. G. w pozwie skierowanym przeciwko (...) Bankowi (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W. wniosła o pozbawienie wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego wystawionego przez ten Bank w dniu 5 października 2011 r.,

opatrzonego klauzulą wykonalności wydaną postanowieniem Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim z dnia 25 października 2011 r.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powódka wskazała, że zawarta przez nią z pozwanym umowa kredytowa obciążona jest wadą oświadczenia woli w postaci pozorności, gdyż jej celem nie było uzyskanie środków pieniężnych pochodzących z kredytu dla powódki, lecz ich przekazanie J. N. (1), czego pracownicy pozwanego mieli świadomość. Powódka podkreśliła, że kredyt miał być spłacany przez J. N. (1), czego zabezpieczeniem była umowa pożyczki zawarta pomiędzy nim a powódką. Powódka wskazała również na brak zamiaru spłaty powyższego kredytu przez J. N. (1) i podniosła, że w ten sposób oszukał on wiele osób współpracując w przestępczym procederze z pracownikami pozwanego Banku. W oparciu o powyższe okoliczności powódka stwierdziła, że w rzeczywistości umowa została zawarta pomiędzy (...) S.A., a J. N. (1).

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2013r. Sąd Okręgowy w Szczecinie powództwo oddalił i zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 3.617 zł tytułem kosztów postępowania i przyznał adwokatowi powódki ustanowionemu z urzędu zwrot kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 3600 zł powiększonej o 23 % podatku VAT.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły ustalenia, zgodnie z którymi pismem z dnia 1 marca 2010 r. powódka złożyła w Oddziale pozwanego Banku w S. wniosek o kredyt gotówkowy w wysokości 80.000 zł na okres 60 miesięcy oprocentowanego według zmiennej stopy procentowej. W celu zawarcia umowy powódka uzyskała zaświadczenie o niezaleganiu z opłatą składek na ubezpieczenie społeczne w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych oraz zaświadczenie o niezaleganiu w podatkach lub stwierdzające stan zaległości w Urzędzie Skarbowym w S., ponadto złożyła oświadczenie o dochodach, w którym wskazała, że jej średnie miesięczne dochody wynoszą 4.600 zł i nie są obciążone sądowymi lub administracyjnymi tytułami egzekucyjnymi. Tego samego dnia w II Oddziale (...) S.A. w S. została zawarta umowa kredytu gotówkowego pomiędzy pozwanym, w imieniu którego działały R. M. i A. S., a powódką, na podstawie której Bank udzielił powódce kredytu gotówkowego przeznaczonego na dowolny cel w kwocie 80.000 zł na okres kredytowania wynoszący 60 miesięcy pobierając prowizję w wysokości 2.000,00 zł, to jest 2,5 % kwoty kredytu. Wypłata kredytu nastąpiła jednorazowo w dniu zawarcia umowy przelewem na rachunek bankowy. Jednocześnie strony, przy czym pozwany Bank działał przez I. J. i A. S., zawarły umowę o wydanie i używanie karty kredytowej.

W dniu 1 marca 2010 r. strony zawarły również umowę pożyczki, na podstawie której Bank udzielił powódce pożyczki w kwocie 39.261,29 zł, w tym 30.000 zł z przeznaczeniem na cele konsumpcyjne.

W dniu 1 marca 2010 r. W. G. zawarła umowę pożyczki z J. N. (1), na mocy której pożyczyla mu kwotę 130.000 zł z obowiązkiem zwrotu do dnia 1 września 2010 r.

Powódka zawarła nadto w dniu 2 marca 2010r. umowę kredytu gotówkowego na cel konsumpcyjny z Bankiem (...), na mocy której uzyskała kredyt w kwocie 50.000 zł. W dniu 4 marca 2010 r. powódka zawarła z pozwanym Bankiem kolejną umowę kredytową o kredyt obrotowy nieodnawialny w kwocie 200.000 zł.

W dniu 2 marca 2010 r. na podstawie umowy pożyczki W. G. pożyczyla J. N. (1) kwotę 120.000,00 zł, który zobowiązał się do jej zwrotu do dnia 1 września 2010 r. Powódka na podstawie kolejnej umowy pożyczyla J. N. (1) kwotę 150.000 zł, który zobowiązał się zwrócić kwotę 50.000 zł do dnia 8 kwietnia 2010 r., a kwotę 100.000zł do dnia 30 września 2010 r.

W postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym z wniosku (...) S.A. przeciwko powódce na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 5 października 2011 r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim z dnia 25 października 2011r., doszło do między innymi do zajęcia wierzytelności powódki i samochodu.

Prokuratura Okręgowa w Szczecinie prowadzi postępowanie przygotowawcze związane z przestępczym procederem podejrzanego J. N. (1) i współpracujących z nim osób na kwotę 32.000.000zł.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że powództwo oparte na art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. i art. 83 § 1 i 2 k.c. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zdaniem tego Sądu powódka nie wykazała, że umowa kredytu na kwotę 80.000 zł obarczona jest wadą oświadczenia woli w postaci pozorności. Wskazał, iż pozorność polega na niezgodności między aktem woli, a jej przejawem na zewnątrz, przy czym strony zgodne są co do tego, aby ich oświadczenia nie wywołały skutków prawnych odpowiadających ich treści. Dla przyjęcia, że doszło do dokonania czynności prawnej dla pozorów nie wystarczy ustalenie, że jedna ze stron umowy nie miała zamiaru wywołania skutków prawnych. Musi istnieć zgodny zamiar stron polegający na upozorowaniu woli stron na zewnątrz i stworzeniu przeświadczenia, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana.

W ocenie Sądu oświadczenie woli powódki, stanowiące element umowy nie było złożone dla pozorów. Powódka bowiem chciała zawrzeć umowę kredytu o określonej treści i ją zawarła, podejmując niezbędne czynności mające na celu przedstawienie swojej sytuacji majątkowej, w tym uzyskanie zaświadczenia o niezaleganiu z opłatą składek na ubezpieczenie społeczne, o niezaleganiu z płatnością podatków oraz przedłożyła oświadczenie o dochodach. J. N. (1) nie był stroną przedmiotowej umowy. W ocenie Sądu brak jakichkolwiek podstaw do przypisywania działaniom pracowników Banku (...) S.A. działań pozornych tym bardziej, że kwota kredytu została powódce wypłacona. Zdaniem Sądu niezasadne są również zarzuty o niezastosowaniu wobec powódki procedury weryfikacji zdolności kredytowej, skoro powódka przedstawiła dokumenty obrazujące jej sytuację majątkową, z których wynikało, że jest ona korzystna, i zostały one zaaprobowane przez Bank. Zarzut zawarcia umowy kredytu i umowy o wydanie i używanie karty kredytowej w dwóch różnych oddziałach pozwanego Banku Sąd uznał za bez znaczenia wskazując, iż sytuacja ta jest związana z podziałem czynności pomiędzy oddziałami Banku. Jako nieistotny Sąd ocenił także zarzut dotyczący swobodnego zachowania się J. N. (1) w placówce pozwanego i znajomości jego pracowników, stwierdzając, że tego rodzaju okoliczności nie rzutują na prawidłowość udzielonego powódce kredytu.

W ocenie Sądu I instancji brak jest także podstaw do zastosowania art. 5 k.c. Podkreślił, iż zastosowanie tego przepisu powinno mieć miejsce w razie występowania okoliczności rażących i nieakceptowanych w świetle wartości powszechnie uznawanych w społeczeństwie. Na gruncie przedmiotowej sprawy nie istniała sytuacja wskazująca na naruszenie zasad współzycia społecznego przez pozwanego Bank podczas procedury udzielenia kredytu.

Dodatkowo Sąd podkreślił, że skoro zamiarem powódki było przekazanie J. N. (1) środków pieniężnych uzyskanych na podstawie umowy o kredytu z dnia 1 marca 2010 r. i tym samym uzyskanie z tego tytułu dodatkowych korzyści finansowych, to niewykonanie tego zobowiązania przez J. N. (1) na rzecz powódki nie może obciążać pozwanego. Powódka winna była realnie ocenić swoją sytuację i nie obciążać innych podmiotów efektami swojej przedsiębiorczości. Powódka nie jest osobą pokrzywdzoną w skutek działania pozwanego, a roszczenie z tytułu nierozliczenia się umów pożyczek zawartych z J. N. (1) winna kierować do tego pożyczkobiorcy. Powódki nikt nie zmuszał do zawarcia umowy o kredyt gotówkowy w dniu 1 marca 2010 r., swoje oświadczenie w tym zakresie złożyła w sposób w pełni świadomy i swobodnie podjęła decyzję oraz wyraziła wolę. Skoro nie poinformowała pracowników pozwanego o rzeczywistym przeznaczeniu kwoty pieniężnej z kredytu, to jest przekazaniu jej J. N. (1), to nie można z tej przyczyny uznać działania pozwanego za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

Odnosząc się do zakresu przeprowadzonego postępowania dowodowego Sąd wskazał na treść art. 843 § 3 k.p.c. zaznaczając, że po wniesienia pozwu powód traci możliwość powoływania nowej podstawy powództwa przeciwegzekucyjnego w toczącym się już postępowaniu, przy czym prekluzja ta nie odnosi się do środków dowodowych, które mogą być zgłaszane w czasie właściwym.

Sąd oddalił wniosek powódki o przesłuchanie świadków: M. Z., A. S., A. J., J. I., A. Z., R. M., J. N. (1) i P. G., bowiem w ocenie Sądu uwzględnienie powyższego wniosku spowodowałoby zwłokę w rozpoznaniu tej sprawy, a okoliczności,

które miały być stwierdzone przez te osoby zostały już ustalone na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego. Zeznania J. N. (1) i A. S. nie mogły mieć znaczenia dla rozstrzygnięcia, a przy tym musieliby oni złożyć zeznania ich obciążające. A. Z. i R. M., które były pracownikami pozwanego, mogłyby jedynie zeznawać na okoliczność zawarcia umowy. Zeznania świadków, którzy w podobny sposób, jak powódka uwierzyli w zapewnienia J. N. (1) i są dłużnikami Banku z tytułu zaciągniętych przez siebie, lecz nie spłacanych pożyczek i kredytów, nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia tej sprawy.

Ponadto Sąd oddalił wniosek powódki o udzielenie informacji w przedmiocie przyznania pracownikom banku (...) dodatków do wynagrodzenia zasadniczego za pracę z tytułu ilości i wysokości udzielonych kredytów i pożyczek w okresie od grudnia 2009 r. do grudnia 2011 r., gdyż fakt obowiązywania regulaminu premiowania pracowników w pozwanym nie był przedmiotem sporu, a przy tym okoliczność ta nie miała również wpływu dla wyniku tego postępowania.

Wniosek powódki dotyczący żądania przedłożenia pełnej dokumentacji związanej z audytem przeprowadzonym w (...) S.A. IV Oddział w S. obejmującym kredyt udzielony na jej rzecz w ocenie Sądu był sformułowany zbyt ogólnikowo i uwzględnienie go prowadziłyby do zbędnej zwłoki w rozpoznaniu niniejszej sprawy, bowiem wiązałoby się to z obowiązkiem uzyskania zgody na uchylenie tajemnicy bankowej wszystkich podmiotów, którzy zawarli umowę kredytu w IV Oddziale, a objętych tym audytem.

Powyższy wyrok w całości zaskarżyła powódka domagając się jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji i orzeczenia o kosztach postępowania, względnie zmiany wyroku poprzez orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu i zasądzenie na rzecz adwokata powódki ustanowionego z urzędu kosztów pomocy prawnej.

Powódka zarzuciła:

- nierozpoznanie istoty sprawy będące konsekwencją nieprzeprowadzenia szeregu dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia, między innymi oddalenie wniosku o przesłuchanie J. N. (1) i A. S. oraz A. Z. i R. M.;
- naruszenie art. 843 § 3 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 i 2 k.p.c. i art. 207 § 6 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych złożonych w sprawie, w szczególności wniosków zawartych w piśmie z dnia 6 maja 2013r., choć pozostawały one w obrębie zarzutów wskazanych w pozwie, a ich uwzględnienie nie spowodowałoby zwłoki w rozpoznaniu sprawy;
- naruszenie art. 228 § 2 k.p.c. poprzez powołanie w ustnych motywach rozstrzygnięcia faktów znanych Sądowi z urzędu, bez zwrócenia na nie uwagi stronom, a zatem bez zapewnienia stronom możliwości wypowiedzenia się w tym zakresie;
- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie błędnej, dowolnej oceny materiału, skutkującej przyjęciem, że powódka dokonała wszelkich czynności zmierzających do uzyskania kredytu, a pozwany prawidłowo dokonał oceny dokumentów, oraz że jego pracownicy nie wiedzieli o przeznaczeniu środków, które miały być przekazane J. N. (1) oraz o jego przestępczej działalności.

W uzasadnieniu powódka argumentowała, że umowa jest nieważna z powodu jej pozorności, albowiem zarówno powódka jak i pozwany Bank, ze względu na wiedzę działających w jego imieniu i na jego rzecz pracowników, wiedzieli dla kogo faktycznie przeznaczone są środki finansowe pochodzące z kredytu. Dla wykazania tej okoliczności niezbędne było przeprowadzenie dowodów osobowych, które Sąd Okręgowy pominął, w szczególności zeznań świadków J. N. (1) i A. S. oraz A. Z. i R. M.. Udzielenie kredytu w sposób odbiegający od obowiązujących standardów świadczy o wiedzy pracowników Banku o faktycznym przeznaczeniu środków z kredytu. Pozostali wnioskowani świadkowie mieli posiadać wiedzę na temat działania grupy przestępczej założonej przez J. N. (1), a w konsekwencji o okolicznościach istotnych dla ustalenia pozorności umowy. Dowody złożone w późniejszych pismach procesowych nie były w świetle art. 843 § 3 k.p.c. spóźnione, albowiem zawierały się w zarzutach zgłoszonych w pozwie.

Zdaniem skarżącej ocena dowodów prowadząca do wniosku, że powódka podjęła właściwe czynności zmierzające do uzyskania kredytu, jest dowolna, albowiem opiera się na niepełnym materiale dowodowym, zebrany z pominięciem istotnych wniosków dowodowych, które Sąd a priori uznał za nieprzydatne dla rozstrzygnięcia.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

W piśmie procesowym z dnia 3 marca 2014r. powódka zawarła wniosek dowodowy o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka M. G. na okoliczność audytu przeprowadzonego w pozwanym Banku i nieprawidłowości, jakich dopuścili się jego pracownicy przy zawieraniu umów kredytów i pożyczek z klientami, w tym z powódką oraz dowodu z zeznań świadka A. W. na okoliczność podstępного wprowadzenia powódki w błąd przez J. N. (1), przy wiedzy pracowników pozwanego co do przestępczego charakteru jego działalności.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Kontrola instancyjna nie wykazała, aby Sąd Okręgowy dopuścił się uchybień, które mogłyby mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Postępowanie dowodowe, wbrew zarzutom apelacji, nie wymagało uzupełnienia. Brak było też podstaw do uznania, iż Sąd I instancji przekroczył granice swobodnej oceny bądź by przy weryfikacji zasadności żądania naruszył przepisy prawa materialnego i doszedł do błędnych wniosków prawnych. Ustalenia faktyczne i ocena prawna, zaprezentowane w pisemnym uzasadnieniu wyroku, zasługiwały na aprobatę.

Za niezasadny należało uznać najdalej idący zarzut nierozpoznania istoty sprawy. Chybione były bowiem twierdzenia, na których opierał się ten zarzut, iż wskutek pominięcia części zgłoszonych przez powódkę wniosków dowodowych nie doszło do wyjaśnienia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia.

W orzecnictwie i piśmiennictwie ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym nierozpoznanie istoty sprawy oznacza zaniechanie przez sąd pierwszej instancji zbadania materialnej podstawy żądania pozwu albo pominięcie merytorycznych zarzutów pozwanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC z 2000 r. z. 1, poz. 22). Taka sytuacja w sprawie nie miała miejsca. Sąd Okręgowy miał bowiem na uwadze podstawę faktyczną żądania zakreśloną w pozwie, która zgodnie z art. 843 § 3 k.p.c. wyznaczała zakres rozpoznania sprawy, a także to, jakie okoliczności w świetle przepisów prawa materialnego decydują o zasadności zgłoszonego żądania i dał temu wyraz w pisemnym uzasadnieniu wyroku wskazując z jakich przyczyn nie uwzględnił zarzutów i twierdzeń powódki oraz uznał, że umowa kredytowa zawarta przez strony w dniu 1 marca 2010r. nie jest obciążona wadą w postaci pozorności.

Prawidłowo ocenił Sąd Okręgowy, iż część wniosków dowodowych jest nieprzydatna do stwierdzenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia. Zgodnie z art. 217 § 2 k.p.c. sąd pomija dany środek dowodowy jeśli okoliczności sporne zostały dostatecznie wyjaśnione lub jeśli został przywołany jedynie dla zwłoki. Podkreślenia również wymaga, iż przedmiotem dowodu są wyłącznie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia (art. 227 k.p.c.). Kryterium określone w tym przepisie ma charakter obiektywny. O tym, czy dana okoliczność jest istotna dla rozstrzygnięcia nie decyduje wola strony, a także to, na jakiej podstawie faktycznej konstruuje ona swoje roszczenie, lecz przepisy prawa materialnego określające, jakie okoliczności przesądzają o istnieniu roszczenia. Tylko w tym zakresie istnieje obowiązek sądu przeprowadzenia postępowania dowodowego. Dla wyznaczenia kręgu okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia o zgłoszonym żądaniu trzeba zatem sięgnąć do przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę roszczenia powódki.

Zgodnie z treścią art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności. Ustawodawca w tym przepisie przewiduje dwa przypadki pozorności: bezwzględną i warunkową. Pierwsza występuje wtedy, gdy strony nie miały zamiaru wywołać żadnych skutków prawnych, druga,

gdy strony pod czynnością pozorną ukrywają inne, rzeczywiste oświadczenie woli. W obu przypadkach czynność prawna pozorna charakteryzuje się trzema elementami, które muszą wystąpić łącznie: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów. Brak zamiaru wywołania skutków prawnych oznacza, że osoba składająca oświadczenie woli, albo nie chce w ogóle wywołać żadnych skutków prawnych, albo chce wywołać inne, niż wynikałoby ze złożonego przez nią oświadczenia woli. Brak zamiaru wywołania skutków prawnych musi zostać ujawniony wobec drugiej strony tej czynności tak otwarcie, żeby miała ona pełną świadomość co do pozorności złożonego wobec niej oświadczenia woli i co do rzeczywistej woli jej kontrahenta. Ponadto, co niezbędne, druga strony musi wyrazić zgodę na pozorność oświadczenia.

Mając powyższe na względzie, postępowanie dowodowe w sprawie, w świetle art. 227 k.p.c., winno obejmować takie wnioski dowodowe, które z uwagi na zgłaszaną tezę dowodową, a także źródło dowodu, mogły obejmować okoliczności wskazujące na to, że zgodną wolą stron nie było udzielenie kredytu powódce, wypłacenie jej pieniędzy i przyjęcie przez nią zobowiązania zwrotu pożyczonej kwoty na warunkach określonych w umowie. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zgłoszone dowody osobowe, które pominął Sąd Okręgowy, nie zostały zgłoszone na okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia, a to z uwagi na twierdzenia powódki przytaczane w pozwie przy ich zgłoszeniu. Powódka w pozwie w sposób kategoryczny wskazała, że umowę kredytową z (...) SA zawarła dlatego, iż namówił ją do tego J. N. (1), który zaproponował, że powódka przekaże mu środki uzyskane z kredytu za odpowiednim wynagrodzeniem, a on spłaci jej zobowiązanie wobec Banku. Dodała, że z analogicznych przyczyn podpisała kolejne umowy kredytowe. Do pozwu powódka dołączyła umowy pożyczki zawarte między nią a J. N. (1), na podstawie których pożyczyła mu kwoty w wysokości 130.000 zł, 150.000 zł i 120.000 zł. Z okoliczności tych w żaden sposób nie wynika, aby powódka uzgodniła z Bankiem, iż umowa pożyczki z dnia 1 marca 2010r. zostanie przez nich zawarta dla pozorów. Wręcz przeciwnie, powódka wskazuje, że wskutek uzgodnień z osobą niebędącą stroną umowy, jej zamiarem było zawarcie umowy z Bankiem, a następnie przekazanie tak pozyskanych środków tej osobie i osiągnięcie z tego tytułu określonego wynagrodzenia. Uzgodnienia między powódką a J. N. (2) nie mają jednak znaczenia dla sprawy, albowiem nie był on stroną umowy, której żądanie pozwu dotyczy, jak również nie jest istotne to, z jakich przyczyn powódka zdecydowała się na zawarcie umowy z Bankiem.

Oświadczenie woli złożone jest dla pozorów wtedy, gdy obie strony działając z góry powziętym zamiarem nie mają woli wywołania skutków prawnych, przy jednoczesnej chęci wprowadzenia innych osób w błąd co do dokonania określonej czynności prawnej (por. wyrok SN z dnia 12 lipca 2002 r., V CKN 1547/00, Lex, nr 56054). Powódka jednak tego rodzaju okoliczności w pozwie nie przywołała. Natomiast fakt, iż powódka miała zamiar przekazać środki pochodzące z kredytu J. N. (1) nie świadczy o pozorności umowy i to niezależnie od tego, czy osoby reprezentujące Bank przy zawieraniu umowy o tym zamiarze wiedziały. Zaznaczyć bowiem należy, że kredyt został udzielony na dowolny cel, a zatem powódka mogła w sposób przez siebie wybrany rozdysonować pożyczoną kwotę, w tym uczynić ją przedmiotem pożyczki na rzecz osoby trzeciej.

Z kolei twierdzenia powódki, iż zachowanie J. N. (1) w oddziale Banku wskazywało na jego znajomość z pracownikami, a z niektórymi z nich współpracował nakłaniając wiele osób, podobnie jak powódkę, do zaciągnięcia kredytów i pożyczek i wyludzając od nich pożyczone w ten sposób środki, a czyny te są przedmiotem postępowania karnego, również nie wskazuje na to, że pozorność była przedmiotem uzgodnień między Bankiem a powódką. Nie negując tezy, iż znajomości J. N. (1) z pracownikami pozwanego mogły ułatwić podjęcie decyzji o przyznaniu powódce kredytu, tego rodzaju zależność nie wskazuje na to, że zgodną wolą stron było, aby to nie powódka stała się kredytobiorcą. Wręcz przeciwnie, w świetle twierdzeń powódki dotyczących uzgodnień między nią a J. N. (1), działania tego ostatniego miały prowadzić do tego, aby powódka pozyskała od Banku środki, które zgodziła się pożyczyć mu za odpowiednim wynagrodzeniem.

W odniesieniu natomiast do kwestii zachowania procedury kredytowej, to po pierwsze wskazać należy na niekwestionowane okoliczności, iż powódka we własnym zakresie przedłożyła zaświadczenia dotyczące regulowania przez nią składek na ubezpieczenie społeczne i obowiązków podatkowych a także zaświadczenie o wysokości dochodów, z których to dokumentów wynika, że jej sytuacja majątkowa była korzystna, zaś przyznanie kredytu należy od

suwerennej decyzji banku opartej na ryzyku co do wypłacalności kredytobiorcy i nieprawidłowości w tym zakresie nie przekładają się na ważność umowy. Po drugie, z okoliczności sprawy w żaden sposób nie wynika, aby procedura kontroli zdolności kredytowej została podjęta wobec J. N. (1). Ewentualnie nieprawidłowości jakie miały miejsce przed wydaniem decyzji o udzieleniu powódce kredytu, a dotyczące procedury kredytowej, nie uzasadniają zatem wnioskowania, że wolą stron umowy nie było, aby powódka zaciągnęła zobowiązanie wobec Banku, lecz godziły się na to, że kredytobiorcą będzie J. N. (1), tym bardziej, że jak sama powódka wskazała, zawarła umowę z Bankiem, aby uzyskane środki przekazać za wynagrodzeniem J. N. (1).

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że powódka nie była uprawniona do tego, aby zarzuty przedstawione w pozwie, rozszerzać w kolejnych pismach procesowych. Prekluzja przewidziana w art. 843 § 3 k.p.c. ma charakter bezwzględny i na jej zastosowanie nie ma wpływu okoliczność, że w toku postępowania powódce został przyznany pełnomocnik z urzędu. Dlatego wszelkie twierdzenia wykraczające poza te wyartykułowane w pozwie, Sąd był obowiązany pominąć i nie prowadzić na nie postępowania dowodowego.

Mając na względzie przedstawione wyżej uwagi Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia zarzutu pominięcia wniosku o przeprowadzenie dowodów z zeznań J. N. (1) i A. S., skoro nie byli oni stroną umowy, a z okoliczności przedstawionych przez powódkę nie wynika, aby intencją ich działań było zaciągnięcie przez J. N. (1) zobowiązania wobec pozwanego Banku. Wręcz przeciwnie, twierdzenia o współpracy J. N. (1) z pracownikami, mającej charakter przestępcy, świadczą o tym, że ich działania zmierzały do uzyskania środków pieniężnych od powódki lub innych osób fizycznych, nie zaś od Banku. Ewidentnie zamiarem J. N. (1) nie było zaciągnięcie zobowiązania wobec Banku z tytułu kredytu lub pożyczki. Za istotne dla sprawy nie można uznać także wnioski dowodowe o przesłuchanie w charakterze świadków pracowników Banku, którzy uczestniczyli przy zawieraniu umowy objętej sporem, A. Z. i R. M., albowiem ich wiedza co do tego, w jaki sposób powódka zamierzała wykorzystać środki pochodzące z kredytu, nie miała wpływu na ważność umowy. Powódka w pozwie w sposób kategoryczny wskazała, że zawarła umowę, aby środki z kredytu za wynagrodzeniem przekazać J. N. (1), do czego – w świetle warunków umowy – była uprawniona. Pobudki leżące po stronie powódki, jakie legły u podstaw zawarcia umowy, a także plany powódki co do sposobu wykorzystania pieniędzy otrzymanych od Banku, wręcz przeczą temu, iż powódka nie miała zamiaru zaciągnięcia zobowiązania wobec Banku. O pozorności umowy nie mogą świadczyć także uzgodnienia między powódką a J. N. (1), według których miał on spłacać zaciągnięte przez nią zobowiązanie, albowiem pozorność – jak wyżej wskazano – wymaga zgodnej woli stron umowy, tymczasem J. N. (1) nie był stroną umowy, przede wszystkim jednak umowa dłużnika z osobą trzecią, według której osoba ta zobowiązała się wobec dłużnika zwolnić go od obowiązku świadczenia (art. 392 k.c.), nie wywiera wpływu na ważność umowy między dłużnikiem a wierzycielem, będącej źródłem obowiązku świadczenia dłużnika.

W konsekwencji powyższego Sąd Apelacyjny pominął zgłoszony w postępowaniu apelacyjnym wniosek o przesłuchanie świadka A. W. na okoliczność podstępnego wprowadzenia powódki w błąd przez J. N. (1), przy wiedzy pracowników pozwanego co do przestępczego charakteru jego działalności, albowiem relacje między powódką a J. N. (1) nie były przedmiotem sporu.

Informacji nieistotnych dla rozstrzygnięcia dotyczyły także wnioski o przesłuchanie osób, które podobnie jak powódka zawarły umowy kredytowe, a pożyczone środki przekazany J. N. (1). Osoby te nie posiadały wiedzy na temat uzgodnień między stronami umowy tj. pozwanym Bankiem i powódką, zeznawać mogły tylko na okoliczność oszukania ich przez J. N. (1) oraz pobudek, z powodu których zdecydowali się podpisać umowy kredytowe, te fakty w świetle dyspozycji art. 83 § 1 k.c. nie miały natomiast znaczenia dla sprawy.

Również za nieistotne dla rozstrzygnięcia należało uznać wyniki audytu przeprowadzonego w pozwanym Banku, albowiem niezależnie od tego, czy pracownicy pozwanego dochowali obowiązków w ramach procedury weryfikacyjnej poprzedzającej zawarcie przez powódkę umowy kredytowej, ich działania nie miały wpływu na wolę powódki, którą wyraziła poprzez podpisanie umowy i pobranie pieniędzy z udzielonego kredytu. W konsekwencji Sąd Apelacyjny oddalił także zgłoszony w toku postępowania apelacyjnego wniosek o przesłuchanie świadków M. G.. Inne dowody,

między innymi dotyczące systemu premiowania, także pozostawały bez znaczenia, gdyż w żaden sposób nie dotyczyły zamiaru stron odnoszącego się do wywołania skutków prawnych złożonych przez nich oświadczeń woli.

W judykaturze wskazuje się, iż jedną z okoliczności wskazujących na brak pozorności jest wykonywanie umowy przez strony (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 3 grudnia 2012r. I ACa 1018/12, LEX nr 1254427). Taka sytuacja niewątpliwie w sprawie ma miejsce, albowiem strony nie tylko podpisały umowę kredytową z dnia 1 marca 2010r., lecz nadto doszło do wypłacenia kredytowanych środków powódce i ich przyjęcia przez powódkę. Okoliczność, czy wypłata nastąpiła na konto bankowe czy gotówkowo pozostaje bez znaczenia, albowiem powódka nie kwestionuje tego, że środki zostały jej przez Bank przekazane. Fakt, iż powódka środki te uczyniła przedmiotem pożyczki na rzecz innej osoby i zamiar ten legł u podstaw przystąpienia do umowy, w żaden sposób nie powoduje, że złożone przez strony oświadczenia odbiegają od ich rzeczywistej woli.

Zarzut odnoszący się do okoliczności przywołanych wyłącznie w ustnych motywach wyroku należało uznać za nieskuteczny, albowiem skarżąca sformułowała ten zarzut w sposób ogólnikowy i nie wynika z niego, jaki zachodzi związek między treścią zapadłego rozstrzygnięcia a niemożnością wypowiedzenia się przez powódkę do okoliczności znanych Sądowi z urzędu. Ponadto brak jest jakichkolwiek podstaw do uznania, iż argumenty zawarte wyłącznie w ustnych motywach miały decydujące lub co najmniej istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia i powódka nie zarzuciła naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. Niezależnie od ich trafności, przedstawiona powyżej analiza potwierdza wniosek Sądu I instancji, iż powódka nie wykazała złożenia oświadczeń dla pozorów. Pozorność jest okolicznością faktyczną, którą - zgodnie z ogólną zasadą wynikającą z art. 6 k.c. - ten kto na nią się powołuje obowiązany jest ją udowodnić i nie może oczekiwać, że w procesie sąd podzieli hipotetyczne założenia o zawarciu umowy dla pozorów.

Z powyższych przyczyn Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację powódki w całości oddalił i stosownie do art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. obciążył ją kosztami postępowania poniesionymi przez stronę przeciwną w postaci wynagrodzenia pełnomocnika, którego wysokość w stawce minimalnej została ustalona zgodnie z § 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...) (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 490).

Na podstawie § 19 w zw. z § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (...) (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 461) przyznano pełnomocnikowi powódki zwrot kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Edyta Buczkowska – Żuk Danuta Jeziarska Marta Sawicka